

Izhaja vsako soboto zjutraj.

Uredništvo „Zarje“ je v Trstu ulica del Fabbri, št. 2, III. Tja je treba nasloviti vse rokopise, ki naj se objavijo v listu.

Rokopisi se ne vračajo. — Nefrankirana pisma so ne sprejemajo.

Poštno - hranilničnega računa št. 64439.

ZARJA

Upravništvo „Zarje“ je v Trstu ulica delle Poste št. 9. Sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Naročnina „Zarje“ je za vse leto naprej po pošti K 6.— za pol leta K 3.

Posamezne številke po 6 vin.

Cena inseratom je 10 vin, za enostopno petit vrsto. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Česa nam je treba?

Istra je pokazala v zadnjem času veliko ran. Tega tudi naši nasprotniki ne morejo utajiti. Osebnih in načelnih spor, med istrskimi narodnjaškimi voditelji je bil vzrok, da so Slovenci, oziroma Hrvati izgubili puljski mandat, ki je bil po kompromisu z Italijani Slovanom zagotovljen. Ni toliko na tem, da imajo Slovani v istrskem deželnem zboru en mandat menj, vsodna je stvar zaradi tega, ker se je okrepila zavest liberalnega italijanskega življa, katerim so naši narodnjaki prorokovali smrt.

Pa ne samo to. Pri tej igri je bil kruto prevaran ubogi hrvaški in slovenski kmet. Naenkrat je, dozdej zaziban v sanje, da je v narodnjaškem taboru vse lepo in vzorno, čez noč izprevidel, da so v resnici razmere zelo gnjile. Kdo se ne spominja glasovitih odprtih pisem dr. Zucconovih in Lacko Križevih? Dočim je Zuccon očital Križu in dr. Laginji koristolovstvo in zahrbtnost, je Križ Zucconu vrgel v obraz, da je sprejel za žrtve na Velikem Vrhu 3326 K, žrtvam pa razdelil samo 988 K, o ostalih pa ne položil računov. Istotako da ni položil računov od 3800 K, ki jih je prejel za lanske volitve. Dr. Zuccon dozdej Lacka Križa še ni tožil! „Edinost“, „Omnibus“ in „Naša Sloga“ pa o teh čednih stvareh molčijo kakor grob in niso niti na to, kar je o tem namigoval ljubljanski „Slovenec“ odgovorili z eno samo besedo. Ali so te razmere zdrave?

Sicer pa so pri tej stvari velikobolj kakor osebni momenti odločivni načelni. Dr. Zuccon ne more dr. Laginje videti in sicer zato, ker se mu slednji zdi preveč krščanskega mišljenja. Saj vemo, kako je dr. Zuccon, ko se je osnovalo liberalno dijaško ferialno društvo „Istra“, dal glasno duška svojim „svobodomiselnim“ čutilom. Na drugi strani pa bi rad kalil vodo Lacko Križ, ki je po mišljenju narodno pobarvan socialni demokrat.

Dočim se pa voditelji na ta način pulijo za prvenstvo, istrski kmet zastonj pričakuje odrešenja od prežalostnih gospodarskih razmer. Tistih

par posojilnic, ki jih ima, ne zadoštuje. Istrski kmet se še ni postavil na lastne noge, manjka mu predvsem zadružne gospodarske izobrazbe. Kaj pomaga, da se je vršil v tem oziru svojčas v Pulju kurz, ko pa ni duha, ki bi to delo oživiljal. Gospodarska osamosvoja ni mogoča brez kulturne, ta pa ima za nujno posledico politiko. Danes pa istrski kmet ne ve, komu naj veruje. Prava gospodarska organizacija, ki je v stanu kmeta rešiti, mora sloneti na duhu ljubezni, požrtvovalnosti in nesebične vzajemnosti, teh treh temeljev pa ni brez krščanskega in demokratiškega programa. Nadalje pa je za gospodarsko emancipacijo kmetovo potrebna splošna izobrazba, ki razširi obzorje duha in tudi zmisel za napredek sploh. Vsega tega ni. Naš istrski kmet nima izobraževalnih društev in nima političkih „Kmečkih zvez“. Brez teh tista gospodarska organizacija, ki jo ima, ne bo veliko izdala! Ne smemo pozabiti, da je Raiffeizen svoje vspehe dosegel le za to, ker je zasnoval svojo organizacijo na krščanski temelj!

Da — pravi duh je tisti, ki stori gospodarsko organizacijo plodovito. Čisto prav piše o tem I. Podlesnik v „Mladosti“ zlate besede, ki jih naj vpošteva vsakdo, ki hoče na tem polju za ljudstvo delati:

„Že temelj, na katerem so zasnovana gospodarska društva, nas mora navdušiti. Ustanovitelj teh koristnih gospodarskih naprav Friderik Viljem Raiffeizen, ki je bil celo svoje življenje blag značaj in veren mož, je postavil svojo organizacijo na temelj krščanskega usmiljenja. Zasmililo se je možu ubogo ljudstvo, zlasti kmečki stan in hotel mu je pomagati s tem, da ga gospodarsko osamosvoji ter tako reši iz kreppljev onih pijavk, ki so izsesavali življenski njegov sok, s tem, da so mu posojevali denar na visoke obresti ter ga spravljali v popolno odvisnost. Vedel pa je Raiffeizen, da mož gospodarsko še tako trden, more le malo koristiti sebi, svojim in narodu, ako ne preveva njegove duše prepričanje, da vse, kar ima, pride od zgoraj in ni namenjeno samo za njega, temveč mu dano zato, da dela sebi, svojim in tudi narodu dobro. Tako prepričanje pa mora dati le katoliška vera, ki je pravična vsem, bogatim in revnim. To je spoznal v dnu svoje plemenite duše Raiffeizen in zato ni učil svojega naroda samo pametno gospodariti in ga navajal

pustimo to, sedaj si že tu. Povej, kako si se imel?“

„Dobro, izvrstno!“

„Kaj novic!“

„Raznolične. — Doma v kleti sem se ga precej nalezel, da me je sestra komaj spravila na vlak.“

„To je že staro“, se poroga Ladislav.

„Ampak, potem kaj je bilo, če bi videli.“ In Tomažič je napravil tako skrivnosten obraz, da je Ladislav, ki se je vedno razvnel, vskliknil:

„Kakega spaka si pa zopet naredil?“

„Jaz prav nič, pa drugi bi kmalu.“

„Povej nam!“ smo jeli siliti.

„Bojim se, da bi vam ne pokvaril dobre volje.“

„Ti si baba“, dé Ladislav in jezno odgrizne smodko. „Tako galantno lahko govoriš med ženskami, ne pa med nami. Ali si se morda kam zagledal? Potem je boljše, da molčiš!“

„Nič temu podobnega?“ se smeji prita-jeno Tomažič. „Nekaj pustolovnega.“

„Ven z besedo!“

Dali smo si prinesli „Triglavana“, prizgali smodke, da se lepše poslušajo, kakor pravijo, in Tomažič je začel z važnim glasom:

— Pripeljal sem se večeraj zjutraj z desetimi vlakom. Šel sem takoj v stanovanje in se preoblekel, ker sem vas mislil okiskati že popoldne. Doma dobim listič z vstopnico v „Wiener Varieté“. Na lističu je stalo:

„Vabim Vas na nocojšnjo predstavo. Pridite gotovo! Sedite k prvi mizi, tam bo že pripravljen prostor za Vas. Jaz bom sedela vis-à-vis.“

k varčevanju, temveč kazal mu je tudi moč, ki nastane, ako se združi ljudstvo na temelju trdne vere z namenom zasledovati iste cilje, boriti se za iste smotre, pomagati drug drugemu kot bratu. Ljubiti se kot otroci ere družine.

In ta moč je zmagala in zmaguje še dandanes povsod, kjer se združuje ljudstvo na teh načelih, na načelih večno lepe, večno veljavne sv. Cerkve. To vidimo tudi pri našem narodu, pri katerem je vsvetela najprvo gospodarska organizacija in največ pripomogla, da je bilo tako kmalu strto načelo gospodarskega liberalizma, ki pozna samo posameznika in skrbi samo za posameznika. Duh gospodarskega liberalizma je roko v roki z verskim liberalizmom šel nekaj časa tudi po lepih planjavah slovenske zemlje. To je bil „prostomisleči“, uživanja željni duh, ki je privedel semkaj k nam iz Francije z namenom, da tudi pri nas vzbudi družbo, ki se smatra poklicano samo za uživanje, v kateri naj ljudstvo služi kot suženj zato, da more izvoljela „inteligencia“ uživati. Ta duh je pregnal nekoč uboega Lazarja izpred hiše bogatina; utaknil ga je v sirotišnico in bolnišnico, pa ne iz usmiljenja, temveč zato, da pogled nanj ne moti uživajočih in ne kali veselja bogatinov. To je bil tisti duh svobode, ki je zapovedoval skrbeti samo za se, delati samo za se, misliti samo za se. Utrinki tega duha se kažejo zopet dandanes in če je omagal premagan oče, nastopa dares njegova hčerka „svobodna misel“, ki prihaja med našo mladino kot zapeljiva, očarljiva deklica, da zvabi s svojimi obljubami v svoje mreže poštene slovenskega fanta. Mnogo smo že pisali v „Mladosti“ o verskem liberalizmu, ki se nam predstavlja pod lepo krinko „svobodne misli“; opozoriti moramo sedaj še na gospodarski liberalizem, ki mora priti roko v roko z verskim. Ako človek misli samo na se, ako je sam sebi največji gospod, potem je tudi lahko razumljivo, da mora in da misli tako tudi pri svojem gospodarskem delu. In če se odzva „svobodna misel“, ta hčerka pekla, s se tako lepimi tančicami človekoljubja in socializma, je to samo satanska pretvara, je to samo slepljenje, ki vodi brezdvomno v pogubo. Samo Eden je, ki je prišel na svet ubog in ostal ubog celo svoje britkosti polno življenje, da nas je odrešil na lesu sv. križa in ta Eden je dejal: „Ljubi svojega bližnjega kot samega sebe.“

Ta zapoved, to načelo mora prekasiti tudi naše gospodarsko delo, to uči naša sv. Cerkev, to uče vsi veliki možje, ki hočejo dobro narodu tudi na gospodarskem polju. Tega na čela se je držal tudi Raiffeizen in se ga drže tudi v njegovem smislu zasnovane zadruge pri nas na Slovenskem. In to je temeljno načelo teh gospodarskih naprav! Kjer se pa ne drže, tam ne spolnjujejo svojega zvanja, tam morda kopičijo svoje lastno bogastvo, ne delajo pa v duhu, v katerem je dejal tako lepo naš dr. J. Ev. Krek na II. slov. katol. shodu leta 1900: „In če nas

vprašate, kaj nas najbolj veseli pri kmečkem gibanju, pri posojilnicah, pri združnem gibanju, bom ponavljal zopet: gmotni dobiček je postranska stvar, ker če so ljudje delavni in zdravi na duši in telesu, potem Vas vprašam: kje je tista moč, ki jih bode ustavila? Glavna stvar je medsebojno prijateljstvo, ta medsebojna zveza, iz katere izvira misel, ki je poglavitna pri organizaciji: misel delovati za splošno korist!“

In tega nam manjka! Kje ima naš istrski kmet priliko se shajati, s a m o svoji usodi odločevati, s a m i z s e b e kaj ustvariti? Zakaj se naš kmet ne združi s slovenskim v mogočno „Kmečko zvezo“, da bi se njegov glas upošteval v celi državi, da bi vendar enkrat v javnem življenju igral sam vodilno vlogo? Jugoslovani se pripravljajo, da postanejo mogočen činitelj v javnem življenju Avstrije, da soodločajo o usodi cele države, toda če jugoslovanski kmet ostane v ozadju kakor dozdej, če ga bodo vodili, pa ne bo vedel, kako, bo še nadalje temna njegova bodočnost, žalostno njegovo življenje, trpka njegova zavest.

Glejte prijatelji, tu je dela v izobilju! Zlasti za našo duhovščino se tu odpira široko polje podjetnosti, prav vporabljenega človekoljubja, dobro umevane narodne ideje. Tako bomo vsi, ki povdarjamo krščansko svetovno naziranje, postali spoštovani in povsod vpoštovani. Pri naših nasprotnikih je morda vendar kaj dobre volje. Tarejo jih le predsodki. „Klerikalizma“ se boje, ker si ga v svojem duhu slikajo po strahotnih inkvizicijskih romanih. Začnimo delati za ljudstvo, marsikateri predsodek se bo potem razpršil! Ni treba, da bi bilo to delo šumno. Vsak v svojem majhnem delokrogu. Ampak sistematiško mora biti vse naše prizadevanje in prav razdeljeno. Zato bi se morali prijatelji ljudstva večkrat shajati. Morala bi se predvsem shajati duhovščina. Pa veselja je treba in veselodušja, nič pesimizma! Cor laetum, veselo srce, pravi neke sveto pismo, ljubi Gospod. In takemu delu daje tudi blagoslova!

Širite ZARJO

čena in z gosto kopreno čez obraz. Pa ni sedla meni vis-à-vis, ampak poleg mene. Tako, sedaj nisem vedel, je ali ni. V obraz se je nisem upal pogledati. Vstal sem med odmorom in šel malo v stran in se za hip vrnil. Tako sem imel vsaj priložnost videti jo. „Bo že prava“ sem mislil, ko sem spoznal zamršen obraz. Skušal sem govoriti, a je samo odkimavala. Mislim sem, da nima jezika, da si bi se mi to že čudno zdelo: ženska brez jezika. Po predstavi mi migne, naj jo sledim, in nisem se obotavljal. Na ulici je že čakal zaprt voz. Povabi me naj vstopim. Nekako ukazuje je zvenel ta glas in nehote sem prijel po sablji. Nisem mislil več, če ima jezik ali ne, ampak študiral sem, kaj neki bo. Sklenil sem, da bom oprezen in ročaja sablje nisem več spustil.

Peljala sva se dolgo in kolikor sem videl skozi majhno okence po samih zapuščenih ulicah.

Ko izstopiva, sem videl, da sva na oglu glavne ulice. Zopet sem mislil, čemu sva se vozila po ovinkih todsem.

Prijela me je za roko in vedla v palačo. Takoj sem spustil sumnjo. Ženska je, to spričuje njena prijaznost. Vedla me je v salon. Tam je bilo že vse pripravljeno, jedi in pijača. Reče mi naj se poslužim, sama pa je šla, da se preobleče. Prišla je nazaj dražestna in v isti obleki, s katero me je srečavala. Sedla mi je vis-à-vis k mizi.

„Kako. Vam kaj ugaja pri meni“, me vpraša in koketno pogleda.

„Poljubljam roko“, sem odvrnil, prav dražestno je tu. Zelo sem presenečen, da sem v vaši družbi. Prosil bi, da bi se mi še več-

LISTEK

Iz „urlauba“ nazaj.

Noveltna iz vojaškega življenja. — Spisal Starogorski.

Danes je že drugi dan po novem letu, a Tomažiča še ni z dopusta“, se je jezil pri okrogli mizi v kavarni „Miramar“ v Pulju prijatelj Ladislav in leno prižgal cigareto. „Večraj smo ga čakali na kolodvoru in zmrzovali, potem se tu dolgočasili, on nas pa vodi za nos. Piše, da se pripelje na novega leta dan, pa še danes ga ni.“

„Morda je zadržan“, sem ga jel zagovarjati. Snega je veliko in vožnja po Štajerskem in Kranjskem je zamudna.“

„E kaj! Seveda, ne mudi se mu preveč, časa ima še do jutri, čemu bi hitel?“

„On je točen! Ako obljubi, pride!“ mi pomaga Lovro.

„Točen, če je med nami. Takrat točno ob edenajstih odide in tako dalje. Če je pa le količkaj bolj prijetna družba, se mu pa še popolnoma ne mudi. Najbrže bo tudi sedaj tako. Prijatelji naj čakajo si misli.“

„Dober večer, tovariši“, zakliče prijatelj Tomažič, vstopivši k nam v kavarno.

Mi po koncu. Minula je vsa nevolja. Krepko smo si stiskali desnice.

„Veš, ljubi moj“, prične Ladislav, ko smo sedli, „lepo si nam naredil. Mi čakamo in kdjubujemo burji, zgolj iz prijateljstva, ti pa nas zgolj iz prijateljstva lepo splahtaš. Mogoče je pri vas danes novo leto? ... Nū,

Nekoliko odgovora.

Pod tem na sebi skromnim naslovom donša „Edinost“ z dne 29. decembra 1908 daljši članek iz peresa p. n. gospoda X. Y., ki da baje ni nikakor liberalce; najbrže bo torej kak „katoličan“ „Edinostnega“ kopita. Ta gospod X. Y. se jezi, da je škof monsgr. Nagl zabranil župnikom Červarju, Zidariču in Škerbcu sprejeti mandat za deželni zbor istrski. „Zarja“ je sicer pred kratkem pojasnila vso zadevo in ko bi bil „neliberalni“ X. Y. čital naš tozadevni članek, bi ne bil napisal „ein X für ein Y“, kakor se mu je zgodilo v „Ed.“ z dne 29. decembra 1908.

Proti tendencioznemu pisanju gospoda X. Y. oziroma „Edinosti“ konstatiramo:

1.) Gospodu župniku Škerbcu škof ni zabranil kandidirati, pač pa je bil g. Škerbec sam tako razumen, da si je v smislu cerkvenih postav izprosil od škofa dovoljenja, da sme kandidirati in da mu je ordinariat to *pismeno dovolil*. O kaki prepovedi ni torej govora: če je torej g. Škerbec preklical svojo kandidaturo, so bili razlogi drugod; župnik Škerbec ni maral nastopati kot brezpogojni kandidat političnega društva, (to je gospodom okoli „Edinost“ že znano) onega društva, ki je sicer postavljalo kandidate, tudi take ljudi, ki so se ob lanskem novem letu prav čudno obnašali nasproti škofu in narodni duhovščini. Sapienter satis.

2.) Gospoda župnika Zidarič in Červar pa sta kandidirala že javno, ne da bi bila v smislu cerkvenih postav prosila prej škofa za dovoljenje. Tu ni treba sklicevati se na škofa monsgr. Flappa, ki da se ni niti z mezincem ganil proti kandidaturi župnika Kirca. Gospod Kirac je namreč prosil dovoljenja za kandidaturo. On je znal, kar zahteva cerkveno pravo. Doctor iuris, ki razsvetluje uredništvo „Edinosti“, bi bil prav lahko poklical tudi gg. Zidariču in Červarju v spomin dotične cerkvene določbe, in ne še le čakati da stori to škof.

Škof je potemtakem vršil le svojo dolžnost, ako je spomnil omenjena gospoda na cerkveno pravo. In zamerjati škofu, ker vrši svojo dolžnost kot cerkveni predstojnik, to zamore le zlobni jezik.

3.) Naravnost komično pa se čita, kar trdi g. X. Y. da „postopanje njegove ekscelence dr. Nagla utegne neprijetno zadeti še na neko drugo stran“, namreč vlado.

X. Y. nam pripoveduje, kako zadovoljna je bila vlada s kompromisom, na podlagi katerega ostanejo Slovani v deželnem zboru v..... manjšini! Vlada je bila bržkone že zadovoljna, toda dvomimo, da so bili zadovoljni Hrvatje, na pr. Spinčić. In zdaj denun-

cira „Edinost“, ki je vedno trdila, da je škof vladinovec, istega škofa, da dela proti kompromisu odobrenem od one vlade, kojoj je „Edinost“ dostikrat grajala.

Škof Nagl proti vladi... to je zadnja pritožba (!) „Edinosti“. Nis mo mislili, da se bo to glasilo kedaj pritoževalo, da je škof proti vladi!

O jerum, jerum, quanta mutatio rerum. Monsignor Nagl, ekscelencija in škof, naj pride „do spoznanja“, „da njegovo postopanje ni v skladu z vladnimi intencijami“. Kdo bi bil mislil, da se bo kaj takega čitalo v „Edinosti“? Oj ta g. X. Y.!

4.) „Edinost“ pravi, da naj bi bil škof, ako sta rečena župnika zagrešila kako formalno (aha!) pogreško, pozval iste v svojem notranje-cerkvenem poslovanju na odgovor.

Ti milostljiva „Edinost!“ Mari mislite, da bi bila potem zadovoljna. Nevoljna bi bila vse eno, če ne še več! Liberalci bi potem izrabili to okoliščino, da konstruirajo nekako nasprotstvo med cerkvenimi in civilnimi obvezami, odium bi bili izsipali na škofa Nagla! Koncentrirati svoje napade proti cerkvenim dostajenstvenikom, to je taktika in cilj liberalcev! O logiki pri tem seveda ni govora, to je, neznan biljka na liberalnem polju.

Politične vesti.

NOTRANJJI POLOŽAJ V AVSTRO-OGRSKI.

Kakor znano, je morala vlada zaključiti zasedanje češkega deželnega zbora, ker so Nemci v njem brez vzroka obstruirali. V božičnih počitnicah so se pa zbrali v Pragi nemški drž. in dež. poslanci, da se pogovore o nadaljnem svojem postopanju. Izjavili so, da se položaj v tem času ni nič spremenil in torej tudi nimajo vzroka, opustiti obstrukcije, dokler se ne ugotovi njih zahtevam. Zahtevajo pa upravno razdelitev Češke na nemški in češki del. O tej zahtevi pa nočejo Čehi nič slišati. Če Nemci obstruirajo češki deželni zbor, bodo pa Čehi državnega. Vlada je sklicala več deželnih zborov, med njimi tudi kranjskega. Že zadnjič smo pisali, da so upali Mažari doseči za novo leto veliko koncesije na vojaškem polju. Toda temu sta se uprla naša gosposka zbornica in naše ministrstvo. Temu porazu so se pa pridružile še druge težave. Zbornični predsednik Justh, se je postavil na čelo akciji, da doseže Ogrska samostojno banko. Weckerle, Andrassy in Košut so se dosedaj temu upirali, ker vedo, da pomeni samostojna banka polom Ogrske. Toda Justh ima mnogo privržencev in upa najbrže s svojo agita-

„Ne“, odvrnem kratko in stisnem ročaj sablji.

„Morate“, odvrne kletar rezko.

„Hoho!“ se nasmejim. „Kdo mi ukazuje?“

„Jaz v imenu gospe?“

„In če nočem! . . . Povem vam, da se branite zastoni. Od tod ni več izhoda.“

Bil sem hipoma trezen. Izderem sabljo in mahnem. A, sablja je bila predolga in je konec zadel ob nasprotno steno. To je parabil kletar in me pograbil za grlo. Svetel nož se je zablsknil v njegov roki in . . .

. . . vrgel bi vraga“, se je razburil Ladislav in planil s sedeža. Taka sodrga. Naznanimo policiji . . . Kako si se pa rešil?“

„Zelo priprosto, pravkar se je vstavil vlak in sem se vzbudil. Videl sem, da sem zaspal in da sem mesto v Pulj, prišel v Trst. Odtod ta zamuda. Kaj si hočemo, tako je, če se pijan voziš.“

Mi smo osupnili.

Ladislav je zijal, a ni vzkipek, ampak potrkal ga je po rami:

„Dobro si povedal. Vredna je tebe ta dogodbica. Ti si itak pustolovec in junak v sanjah, v resnici pa je škoda da nosiš sabljo. V drugo se pa menda ne boš vozil pijan iz dopusta. Pa nič ne zameri. — Zunaj je mraz za to spijmo ga še en kozarček na tvoje zdravje.“

Škoda bi bilo, da bi se pozabile te sanje, ki so se porodile na trdi vagonski klopci tretjega razreda pod vojaško kapo z „urlaubovskim izredom“. Zato sem jih pa rajši Tebi v kratek čas zapisal.

cijo za ogrsko banko strmoglaviti Košutovo vlado. Pa tudi z volivno reformo ne bo šlo tako gladko, kakor želi ogrska vlada, ker ima vedno več nasprotnikov. Ministrski predsednik Weckerle se je zato podal na Dunaj.

BALKANSKE ZMEDE.

Zadnji znameniti govor ruskega ministra za zunanje zadeve Izvolskega in glasovanje ruske dume sta precej razjasnila temno politično vedo nad Balkanom. Izjava Izvolskega, da Rusija ne more protestirati proti aneksiji Bosnije, kakor tudi njena pripravljenost in pa angleške vlade, da hočeta pritrčiti programu za konferenco, predlaganemu od avstrijske vlade, so mnogo pripomogli k razjašnjenju političnega položaja in so vzbudili opravičeno upanje, da se bo dala zadeva vendarle rešiti mirnim potom. Da, še celo strašna nesreča, ki jo je povročil potres v Italiji, je obrnila občo pozornost od Balkana na Italijo. Toda, ljudje obračajo, — Srbija pa obrne! Srbski minister za zunanje zadeve Milovanovič, ki je veljal doselej med vsemi srbskimi politikami za najbolj razboritega, je smatral namreč za potrebno, popolnoma nepotrebno razžaliti našo državo in povedati svetu, da še niso izpolnjene velikosrbske namere. Odgovarjajoč namreč na neko interpelacijo je rekel med drugim, da so države ki so se vdeležile berlinskega kongresa, prišle na nesrečno misel, Avstriji dati prosto roko pri nje kulturnem delovanju na Balkanu. Danes po 30 letih, je rekel, se kaže, da je poslanstvo Avstrije kot razširjevalke kulture britka ironija. Prvi korak avstrijskega delovanja je bil, da je Avstrija usuznjila prebivalce dveh srbskih dežel. Balkanskim narodom preti jedina nevarnost od strani Avstrije. Avstrija mora nehati biti balkanska država. Zato zahtevamo za Bosno in Hercegovino avtonomijo (samostojnost) v najtesnejši politični in gospodarski zvezi s Srbijo in Črnogoro pod suvereniteto sultana in kontrolo cele Evrope. Avstrija pa naj se umakne za svoje naravne meje t. j. za Donavo in Savo. Tako je torej govoril Milovanovič! — Vidi se, da Srbi nimajo ravno majhnege apetita. Čudno je le, da si upa govoriti, tako samozavestno in o naši državi prezirljivo zastopnik države, ki je na najslabšem glasu v Evropi, zastopnik države, katere kraljevi prestol je oškropljen s človeško krvjo. Avstriji si upajo odrekati kulturno poslanstvo zastopniki države, ki so izpili mozeg ubogemu srbskemu kmetu, da so oni obogateli.

— Na tako žaljenje seveda Avstrija ne more molčati. — Že dolgo izzivajo Avstrijo Srbi. Toda, dokler je govoril proti naši državi nori prestolonaslednik Jurij je le-ta s preziranjem prenašala to „poniževanje“, toda, ko je razžalil našo domovino za svoje besede odgovorni srbski minister, mora nehati tudi potrpežljivost Avstrije. In res, naša vlada je tudi zahtevala od srbskega ministra, da pove, če so časnika poročila o njegovem govoru točna. „Mož“ je pa dal tak odgovor, kakoršnega dajo navadno ljudje, ki povedo, kadar mislijo, da jih ne sliši nobeden nepoklican, ko pa postane stvar resna, skrijejo svoje „tace“. Ker torej odgovora Milovanoviča ne zadovolji Avstrije, bo najbrže vpoklican avstr. poslanik v Belgradu, grof Forgah. To je pa med državami že jako resen korak, ker temu sledi navadno ultimatum, temu pa — vojska. Da se pa ne bo znabiti krivo tolmačilo od kake slovenske strani naših izvajanj in besed, povdarjamo, da Srbe kot ločene od kat. cerkve obžalujemo, kot Slovane jih pa smatramo za svoje brate. Pripiznavamo tudi vse napake, ki jih je storila avstrijska diplomacija na Balkanu. Prepričani smo tudi, da ako bi naša diplomacija umevala svojo nalogo na Balkanu, bi danes Avstrija ne imela zaradi aneksije toliko sovražnikov — na Balkanu. Toda mi zaupamo na bodočnost — slovanske Avstrije. In ta bo znala gotovo bolje čuvati in-

terese njej podvrženih Srbov, kakor kak Pašič, Milovanovič in drugovi.

Kaj neki pričakuje Srbija od vojske z Avstrijo? Ali upa, da ji bodo pomagali Hrvatje? Supilo še ni Hrvaška! Ali upa, da bodo strmoglavili Avstrijo slov. liberalci ali tržaški organiziranci ali češka Klofačeva stranka? Kakor ne razumemo pisanja „iz vestnih“ slovenskih listov, ki rešujejo bosansko srbsko rajo iz avstrijske sužnosti, tako ne moremo umevati srbske samomirne politike. Če pride do vojske in če bo namakala zopet slovanska kri bosansko zemljo, če bo brat streljal na brata, bo imela ta madež na svoji duši srbska vlada, ki tako nepremišljeno izziva svojega mogočnega soseda. — Laški, ruski, angleški, nemški in francoski listi ostro obsojajo izzivajoči govor ministra Milovanoviča ter pravijo, da bo Srbija v slučaju vojske, osamljena.

Grozen potres v južni Italiji.

Med najstrašnejše potrese, ki jih pomni človeški rod na tem svetu spada gotovo sedanjí potres v južni Italiji. Naj sledi tu kratka zgodovina večjih potresov. Med najhujše potrese iz zgodovinske dobe spada potres iz leta 79 po Kristu, ki je ob izbruhu Vezuva uničil Pompeji in Herkulaneum. Tudi leta 526 je divjal ob Sredozemskem morju hud potres. V obeh je bilo pokončanih četr milijona ljudi. Pri potresu v Neapolju je izgubilo 1631 leta 3600 ljudi življenje, na Jamajki (Port Royal) 1692. leta 3000 ljudi. Leta 1693 je uničil potres na Siciliji 54 mest. med njimi Katanijo in 300 vasi; mrtvih je bilo 60.000 ljudi. V Limi in Callau je bilo 1724. leta 18.000 človeških žrtev; v Lisaboni 1. novembra 1755. leta 60.000. Kalabrijo je obiskala ta strašna šiba božja leta 1783 ter uničila 30.000 človeških življenj. V Carracasu je bilo 1812. leta 20.000 mrtvih, v Peru-u in Equadorju pa leta 1867 — 70.000. Leta 1823 je izgubilo na Javi 35.000 oseb življenje, v Owari-Mino na Japonskem leta 1891 7000, leta 1836 pa na japonskem otoku Nipon 27.000. Znan je še izbruh Mont-Peleja na otoku Martinique (mesto St. Pierre — 20.000 žrtev). V svežem spominu je še nesreča v San Francisku. Sedanjí potres spada po številu žrtev med najstrašnejše, kar jih pomni človeška zgodovina.

Posameznosti, ki prihajajo iz opustošenih krajev v južni Italiji, so skoro dan za dnem bolj pretresljive. Število mrtvih se na da še tako natančno določiti. Približno se ceni sedaj do 85.000 mrličev; od teh odpade samo na Messino 55.000. Italijansko mornarsko ministrstvo ceni število mrličev do 100 tisoč in če se prištejejo še ranjenci, znaša število vseh žrtev do 150.000. Vojaštvo kople velike skupne grobove, kamor vlačí vse mrtvece, ki jih najde pod razvalinami. Vendar ne bo možno na ta način pokopati vseh mrtvecev, zato je dal neki general nasvet, naj bi se še stojčji zidovi v mestu s kanoni porušili, da se tako najhitreje pokopljejo vsi mrličji in se vsa dežela obvaruje kake nalezljive bolezni. Vendar se ta nasvet ne sme še izvršiti, ker se ne ve, niso li morda kje pod razvalinami tudi še živi ljudje. Saj so izvlekli izpod razvalin že marsikatero ranjenca. Pri tem delu se trudijo vojaki iz raznih držav sveta. Pri tem se jim nudijo prav pretresljivi prizori. Ponekod se najdejo le posamezni udje, kakor glave, roke, noge i. t. d. Drugod zopet izvlečejo še žive ljudi izpod razvalin. Nekje so našli v porušeni sobi vse polno mrličev, pod posteljo pa sta se igrala dva čisto nepokvarjena otroka. Nekí ruski častnik je z velikim trudom rešil neko prav mlado dekletce, ki ne zna še govoriti; potres ji je vzel stariše in vse sorodnike, ostala je sama sirota; častnik jo v spomin sprejme za svojo. Huda se godi onim, ki so še ostali pri življenju. Razun življenja nimajo res drugega nič; manjka jim stanovanje, hrana in obleka.

Povsod vlada velika zmeda, veliko ljudi se je popolnoma zmešalo iz samega strahu. Ni čuda, saj je bila katastrofa res taka, da so oni, ki so jo doživeli in preživeli mislili, da je konec sveta. Največ ljudi je bilo ob tej zgodnji uri še v postelji. Kar na mah se je zemlja močno stresla. Nekateri so imeli še dovolj časa, da so pobegnili na plano, drugi pa so našli takoj smrt pod razvalinami lastnega stanovanja. Pa tudi oni, ki so zbežali na ulice, niso mogli vsi uiti poginu, ker so bile v tistem času vse ulice pokrite z razvalinami hiš. Kmalu na to se je slišal grozen pok, razpočile so se namreč cevi mestnega plina in po vsem mestu je začelo goreti. Glavni potres pa je bil še le na morju. Morje je odstopilo za kakih 400 metrov od brega, potem se je pa dvignilo za kakih 50 metrov ter pljusnilo z neznansko silo nazaj proti mestu in pokončalo, kar je morda še ostalo od potresa. Zato ker se je morje tako grozno streslo, so bile pa tudi pokončane vse ladje, ki so se takrat nahajale v luki.

Ker je nastopil potres s toliko silo, se pač ne smemo čuditi, da je vse tako grozno opustošilo. Mesto Messina nima nobene hiše več. Porušene so vse cerkve, semenišče se je podrlo in pokopalo pod seboj vse bogoslovce.

krat nudila enaka prilika. Inteligentni človek je rad v inteligentni družbi, in te je v našem mestu težko dobiti.

„Nú, mar smo mi tepci!“

„Molči no! Mislíš, bom ji šel druge stvari razlagat, nekaj sem pač moral reči!“

„Prinesite mi še „Triglavana“,“ naročuje Ladislav. „Tomažič plača!“ „Prosim dalje!“

„Dama se je nasmehnila nekako čudno in prikimala.“

To mi je zopet vzbudilo sum. Ko sem se navečerjal, sem jel piti. Dala mi je pri- nesti raznovrstna vina, da sem ga imel na izbero. Postala je zgovorna, da sem komaj sledil njenim pripovedovanjem. Konečno me je povabila v klet, češ, da ima tam izborna vina. Privolil sem. Poklicala je kletarja in mu nekaj povedala v meni neznanem jeziku. Rekla je, naj blagovolim odložiti sabljo in drugo. Dasi že nekoliko vinjen, je vendar nisem ubogal. Šli smo v klet. Na pol pota zapazim, da sva sama s kletarjem.

„Kje je milostljiva?“

„Nekaj je pozabila. Pride za nama!“

In šla sva naprej po hodnikih in stopnicah. Jelo mi je prihajati na misel, da to ne more biti vinska klet, saj kleti vendar niso take.

Kletar odpre vrata in reče naj vstopim. Iz kleti je puhtela udušljiva vlaga.

„Prosim“, dé kratko kletar.

„Prosim“, odvrnem jaz.

„Stopite naprej, gospod!“

„Idite vi! Kot domačin poznate klet, meni je neznana.“

„Saj svetim, vstopite!“

Opazil sem, da je držal roko v žepu.

od vojaštva je ostalo živih le kakih deset mož. Uničeni so celi polki ali regimenti. Porušile so se bolnišnice na bolnike, jetnišnice na jetnike. Nekateri zločinci, ki so vsli iz podrtih ječ, so porabili splošno zmešnjavo ter počeli ropati, nekaj jih je bilo od vojaštva kar na mestu postreljenih.

Žalost je vsled te nezdode ne le v Italiji ampak tudi drugod zelo velika. V Italiji so odpovedane vse pustne zabave kakor tudi vse gledališke predstave. Nekateri trgovci s pustnimi oblekami bodo imeli vsled tega ogromne izgube.

Po vsem svetu so se odprle radodarne roke, da pomorejo nesrečnim žrtvam iz velike bede. Italijanski kralj in kraljica sta darovala 200.000 lir in se takoj odpeljala na kraj nesreče. Kraljica obvezuje ranjence lastnoročno. Sv. Oče Pij X. je daroval za prvo pomoč 100.000 lir ter je vsem sosednim škofom ukazal, naj v njegovem imenu pomagajo ranjenecem. Messinski nadškof ni mrtev, kakor so poročali nekateri listi. Bog ga je še ohranil, da tolaži nesrečneže, ki so še ostali v njegovi škofiji. Glavni predstojnik Salezijancev je izjavil, da sprejme v svoje zavode vse zapuščene otroke, ki so še preživeli potres. Naš cesar je daroval 50.000 frankov, dunajsko mesto 20.000, berlinski mestni svet je določil podporo 50 tisoč M. Prav izdatno podporo so določile združene severno-ameriške države namreč 800 tisoč dolarjev. V celi Italiji se določa 2% doklada k davkom, ki bo tudi namenjena v pomoč tem nesrečnejšem. — Zbegano ljudstvo išče tolažbo v pobožni molitvi k Bogu.

NOVICE.

n Nekoliko cerkvene statistike. Nekateri župni uradi iz mesta in okolice so nam blagohotno poslali nekaj bolj važnih statističnih podatkov iz svojih župnij za minolo leto 1908. Objavimo jih po istem redu, kakor smo jih prejeli.

Župnija Rojan. Porodilo se je 266 dečkov in 253 deklic, skupaj 519. Mrličev je bilo 184 in sicer 91 moških, 93 žensk; zdravje torej na splošno ni bilo slabo. Porok je bilo 133, oklicanih pa je bilo 198 parov. Župnija šteje sedaj približno vsaj 12.000 duš in zelo hitro raste.

Stolna župnija sv. Justa. Porodilo se je 187 dečkov in 188 deklic, skupaj 375. Mrličev je bilo 102 moška in 110 žensk; porok 111; približno število duš pa znaša 10.807.

Župnija Katinara. Porodilo se je 55 dečkov in 33 deklic, skupaj torej 88. Mrličev je bilo 23 moških in 21 žensk; dva sta pa umrla v Trstu in bila pokopana na Katinari, tako da je imela katinarska župnija minolo leto 46 novih grobov. Porok je bilo 14, oklicev pa 23. Približno število duš znaša sedaj 2580. Najstarejša oseba živeča v katinarski župniji je imela na novega leta dan 90-let, 3 mesece in 16 dni.

Župnija sv. Jakoba v Trstu. Porodilo se je 692 dečkov in 617 deklic, skupaj 1309; od teh je bilo zakonskih 1128 in sicer 598 dečkov ter 530 deklic, nezakonskih je bilo 181 otrok, med temi 94 dečkov in 87 deklic. Umrlo je v tej župniji 627 oseb, med temi 336 moških in 291 žensk. Poročenih je bilo 299 parov. — Župnija šteje približno 40.000 duš.

Župnija sv. Ivana. Porodilo se je 211 dečkov in 159 deklic, skupaj 370 otrok. Umrlo je 97 moških in 77 žensk, skupaj 174 oseb. Porok je bilo 68. Približno število duš znaša sedaj 10.500.

Župnija Barkovlje. Porodilo se je 59 dečkov in 60 deklic, skupaj 119 otrok. Umrlo je 25 oseb moškega in 28 oseb ženskega spola, skupaj 53. Porok je bilo 33. Približno število duš je 3000.

Župnija Škedenj. Porodilo se je 168 dečkov in 158 deklic, skupaj 326. Umrlo je 73 moških in 71 ženskih oseb, skupaj 144. Porok je bilo 54. Približno število duš je sedaj 8000.

Duhovnija Lokev. Porodilo se je vsega skupaj 57 otrok, umrlo je 36 oseb, poročilo se je pa 5 parov.

Župnija Opčine (brez Trebič). Porodilo se je 62 dečkov in 58 deklic, skupaj 120 otrok. Mrličev je bilo 41 moških in 28 ženskih, skupaj 69. Poročilo se je 46 parov. Približno število duš znaša sedaj 2300.

Župnija sv. Križ. Porodilo se je 45 dečkov in 40 deklic, skupaj

no 85, 12 več kot l. 1907. Mrličev je bilo 16 moških in 15 ženskih, skupno 31, trije manj kot l. 1907. Porok je bilo 15, dve več kot prejšnje leto. Župnija šteje približno 1900 duš.

Župnija D. M. Večje (Jezuiti) v Trstu. Porodilo se je 230 dečkov in 258 deklic; umrlo je 211 moških in 122 ženskih oseb; porok je bilo 137; približno število duš znaša 35.000.

n Nov bogoslovec. Po božičnih praznikih je vstopil v goriško osrednje semenišče g. Karl Purich iz Repentabra.

n V goriškem centralnem semenišču so imeli gg. bogoslovci od 27. do 31. t. m. duhovne vaje. Vodil jih je prav spretno č.o. Spiritini. — Vseh bogoslovcev je letos 70 vpisanih. Nekateri bivajo zunaj semenišča, in sicer štirje kot prefekti v goriških zavodih, eden v tržaškem, dva pa v koperskem konviktu. Od vseh bogoslovcev jih odpade 22 za tržaško - kopersko škofijo.

n Milodari za žrtve potresa se bodo po ukazu škofijskega ordinariata pobirali prihodnjo nedeljo t. j. 10. jan. po vseh cerkvah v tržaško-koperski škofiji. Kar se bo torej ta dan nabralo, pojde vse v pomoč onim, ki so po veliki potresni nezdodi v južni Italiji še ostali pri življenju, dasi so izgubili vse, kar so imeli. Stiska je zelo velika. Na tisoče ljudi je brez strehe, obleke in hrane. Kdor le more, naj po svoji moči rad kaj daruje v pomoč tem nesrečnejšem. Bog bo vse povrnil.

Posebne darove namenjene sv. Očetu, ki je že mnogo ranjencev sprejel v svojo vatikansko bolnišnico, sprejema škofija in župni uradi.

n Za žrtve potresa bo danes v soboto 9. jan. slovesna sv. maša v kapucinski cerkvi ob 10. uri.

n Dobrodelen sprevod z vozovi so priredili po mestu na praznik sv. treh kraljev ter nabrali v gotovini 30 tisoč kron in 2000 kvintalov razne robe. Vse to popelje parnik „Daniele Manin“ v Messino.

n Olepšava Trsta ponekod zelo napreduje v zadnjem času. Kmalu bodo dovršene velike nove palače na piazza nuova in v ulici Cassa Risparmio. Med tem se pa že pripravljajo nove spremembe. V kratkem se podro vse one hiše, ki leže sedaj med ulicami Sant' Antonio, Corso, Santa Caterina in piazza nuova ter bo na tem prostoru tvrdka Riunione Adriatica di Sicurtà sezidala velikansko zgradbo, ki bo imela po sredi v obliki križa dva velika prehoda z najfinejšimi prodajalnici. Pred to veliko zgradbo bo Corso zelo razširjen, kar se bo počasi povsod zgodilo s to glavno tržaško ulico. Rečena velika stavba bo baje dovršena v dveh letih.

n „Slomškova zveza“, ki je zveza krščansko mislečih slovenskih učiteljev, je imela svoje zborovanje dne 30. dec. v Ljubljani. Kolika razlika med to svežo organizacijo pa med liberalnim učitelstvom, ki je nedavno sklenilo kujati se in ne pripadati nobeni stranki, kar je pač naše dni najbolj žalostno spričevalo za omikanca. Krščanska učiteljska organizacija je napredovala, kar je razvidno iz tajnikovega poročila. „Slomškova zveza“ šteje sedaj na Kranjskem v svoji sredi 120 učiteljev ter učiteljic in 71 katehetov. Na zborovanju se je dalje sklenilo ustanoviti podružnice „Slomškove zveze“ in sicer za Ljubljano, ljubljansko okolico, Kamnik, Kranj, Radovljico, za Dolenjsko in Notranjsko. Sklenilo se je tudi, naj bi učitelji in učiteljice predavali po izobraževalnih društvih ter tako prišli v stik z ljudstvom. Govorilo se je tudi o ureditvi učiteljskih plač, kar bo pa za sedaj nemožno, dokler se ne pokrije deželni primanjkljaj, ki znaša 900.000 K. Da se vsaj nekaj stori, se je sklenilo obrniti se na deželni zbor, da dobi draginjsko doklado vse kranjsko učiteljstvo, dokler se ne regulirajo plače. Sklene se da bodi prihodnji občni zbor „Slomškove zveze“ na Brezjah. — Glasilo krščansko mislečega učiteljstva je „Slovenski učitelj“.

ki nam priča, da učiteljstvo, ki se zbira krog njega, temelji vseskoz na kulturnem programu krščanstva in da bo zato prava utež vedno bolj razkristjanjajočemu se nasprotnemu učiteljstvu.

n Iz tabora liberalnega dijaštva. Na izvanrednem občnem zboru akademičnega ferialnega društva „Adrija“, ki se je vršil na dan sv. Štefana v Gorici, so imeli „napredni“ dijaki, kakor berno v „Delavskem listu“, med drugim tudi lepo priliko povedati, čemu da so proti Ljubljani kot sedežu bodočega slovenskega vseučilišča. Sklepali so pa tako-le: „Na Kranjskem vlada klerikalizem, ki kaže svoj mogočen vpliv že na srednje šole. S tem večjo silo se vrže na vseučilišče. Zato ne dobimo s slovensko univerzo v Ljubljani ničesar drugega nego slovensko filialko katoliške univerze v Solnogradu“. Tega vas je torej tako strah? Debatirali so tudi, ne bi li izstopili iz „Zveze narodnih društev“, kar pa za sedaj ni bilo še sprejeto. Konstatirali so dalje, da je dober del dijakov v „Adriji“ socialno-demokratskega mišljenja. Soglasno so sklenili, da postane poleg „Soče“ in „Edinosti“ tudi „Delavski list“ njihovo uradno glasilo. Res krasna družba! Zdi se nam, da pojdejo tudi akademiki po poti, ki so jo pred kratkim začrtali popolnoma desorientirani liberalni učitelji. Reveži ne vedo, kam bi se djali.

n Priznanje. Socialno-demokratski časnikar Winter je nedavno prepotoval severno-ogrske pokrajine, kjer Madžari na vse možne načine zatirajo Nemce. Kar je tamkaj na lastne oči videl, opisuje v božični številki svoje „Arbeiterzeitung“-e. V tem članku je bil prisiljen dati katoliški cerkvi tako lepo spričevalo pravičnosti in doslednosti v narodnih vprašanjih, da je vredno, da si ga tudi naši hujskači zapomnijo. Člankar piše dobesedno:

„Le v eni stvari se mora ustaviti madžarizacija po šolah. Verstvo v šoli se namreč predava nemško in pridige v cerkvi so tudi nemške. Cerkev ne pozna šale. Noče se vernikom odtujiti z nerazumljivim jezikom. Tako postaja cerkev nositeljica narodnosti in ker je ona edina, v kateri se še najde nemščina v tem delu Ogerske, (kjer je splošna madžarizacija) ne izhaja slabo. Vse duše hitijo k nji in katoliška ljudska stranka lahko spravi svoje politične članke in svoje koledarje v vsako hišo.“

Res sicer tiči v zadnjih stavkih navedenega članka marsikaj socialno-demokratskega zbadanja proti cerkvi, vendar je še lepše priznanje, ki ji mora dati tudi njen najhujši nasprotnik, da je namreč v narodnostnih bojih in vprašanjih še edina, ki neustrašeno čuva pravičnost. Isto velja za naše razmere; če bi tudi vse druge oblasti zatirale slovenščino, se ne bo gotovo katoliška cerkev nikdar zbala poučevati otroke v šoli in odrasle vernike v cerkvi v njihovem materinem jeziku.

n Mestna hranilnica je ime novemu denarnemu zavodu v Ljubljani. Tekom 12 tednov se je vložilo v to hranilnico nad 7 milijonov Kron, in danes ima hranilnica vlog že nad 32 milijonov. Za varnost denarja jamči mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in s vso davčno močjo. V to hranilnico vlagajo tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnijska oskrbnišтва cerkven denar. Zavod je kakor se reče pupilarno varen.

n „Dolenjske novice“ so nastopile že 25. leto, kar izhajajo. Izhajale so do sedaj samo po dvakrat na mesec, z novim letom so postale tednik ter izhajajo vsak petek. K probuji Dolenjske je ta dober krščanski gospodarski list brezdvomno mnogo pripomogel. Začel je izhajati v času, ko ni dolenjski kmet še čisto nič bral in je bilo treba na polju ljudske izobrazbe ledino orati. Zato pa tudi zasluži vse priznanje.

Iz okolice.

n Sv. Ivan. Vsakokrat, kadar priredi šentivansko izobraževalno društvo kako veselico, se rad podam v to prijazno predmestje, ker sem se že prepričal, da so šentivanski fantje tudi dobri igralci. Nisem se varal tudi pre-

tečeno nedeljo. Uprizorili so burko „Kmet Herod“. Ljudstvo, katerega se je kar trlo, kar ni prišlo iz smeha. So jo pa fantje tudi tako pogodili, da si se jim moral smejeti, če si nevem kdo. Lep je bil nastop božiča. Celo grmado daril je razdelil med navzoče. H koncu poročila naj pohvalim vse, ki so sodelovali, članom izob. društva priporočam, da si vtisnejo v srce nauke, ki jim jih je dal božič in naj nas zopet kmalu razveselijo s kako prireditvijo Zoran.

n Katinara. Dne 3. januarja smo izročili materi zemlji dobrega starčka Andreja Bišček iz sv. Mar. Magd. spod. št. 221, ki je dovršil 80 let, ter živel celih 55 let v zakonu, K pogrebu je prišel njegov nečak Ljudevit Jurjevčič, vojak domobranec iz Pulja, pa dohitela ga je smrt ob smrti njegovega starega očeta. Danes 8. jan. počiva že pri svojem starem očetu še le 23-letni mladenič. Res ne vemo kje in kedaj nas smrt čaka, zato bodite pripravljani, ker ne veste ne dneva ne ure — velja vsem starim in mladim. Starček je moral umreti — vojak mladenič znabiti prijeto nego se nadeja.

Iz Krasa.

n Iz Sežane. V Danah pri Sežani biva neki človek, ki oskrbuje posestvo imenovano „pri Gospodovih“. Ta mož je skozinskoz liberalen, ter je bil ob volitvah med prvimi liberalnimi agitatorji. Nosi tudi pošto iz Sežane v Dane. V cerkev ne gre nikdar. Ko se je bila v Sežani vstanovila Marijina družba je ta mož jako brusil jezik in zabavjal čez dekleta in družbo. Dasi je star nad 60 let stavil se je z fanti in jih hujskal proti Marijini družbi. Dekleta v Danah so naročene na „Bogoljuba“ — a ta čedni pismonoša, jim ga ni hotel dati, dajal ga je po hišah, da so se ljudje posmehovali. V luknje, v zidovju je pokladal listke z umazanimi besedami, da so jih otroci, ki so šli iz šole jemali in brali. Zlasti je nameraval pohujšati otroke. Vrgel se je na nežno mladino od 10 do 15 let. Skrivaj, ko ni bilo njegove žene doma, je zvilil k sebi deklice, večinoma šolarke, ter jih posiljeval. Ujel je med 12 družin, tudi tri Marijine otroke, ki so lani končale šolo. — Vso zadevo ima sodnija v rokah. Čujemo da je Marijina družba zbežana in da se je celo bati da ne razpade. — Mi pa mislimo tako-le: Res je udarec hud in poskušajta Marijine družbe udare, a obupati ni treba. Kar se je zgodilo, kaže, kako velikega pomena in kako hud trn je Marijina družba v očeh pohotnih brezvercev, da se upajo posluževati celo takih zločinov, samo da bi jo uničili. Med 12 deklicami je pohotnež vlovil samo tri iz družbe. Te tri so še male deklice, ki so komaj šolo končale, in se 60-letnega starca nikakor niso mogle ubraniti. Nikake sramote ni torej na družbi radi tega, ker se je zgodila nekaterim malim družabnicam, ki se niso mogle pomagati, taka nesreča, katere same niso krive. Marijina družba naj se zato ne zmeni, temveč naj mirno vodi svoje članice naprej po poti krščanske kreposti.

Sežane! lani, prav ob tem času vas je „nekdo“ pozivljaval v „Slov. Narodu“ da zapodite iz Sežane mlečozobega kaplana — letos pa vas mi pozivljamo: „Spravite proč danškega pohušljivca, ki vam kvari otroke in dela sramoto sežanski občini“.

n Iz Tomaja. Božičnica, katero so ponovno priredile gojenke dekliške in gosdodinske šole v tukajšnjem „Elizabetišču“, je izpadla, — saj ni bilo drugače pričakovati — izvrstno. Udeležba je bila silno velika. Prišlo je mnogo zunanjih ljudi, tudi odlične gospe. Med njimi smo opazili blag. g. namestniškega svetnika Rebeka z gospo soprogo, gospo Platzer, deželnega poslanca g. Obljube z g. županom Vranom in druge. Prostorna dvorana bila je natlačena polna. Veliko jih je moralo oditi zaradi pomanjkanja prostora. Gojenke so vspešno dobro in precizno izvajale in zato dobile obilo pohvale. Jako ganljivo so predstavljale Sardenkovo dramatsko igró: „Biseri in cekini“, med tem ko je A. Guštin vzbujala mnogo smeha v igri: „Kmetiča pri fotografu“. Pod vodstvom č. sestre Cecilije so nam pevke kaj lepo zapele nekaj pesmi. Najbolj ljubka se mi je zdela Adamičeva: „Slovenka sem“, ki se bo gotovo v narodu udomačila. Kar očarale so nas pa žive slike. Krasne obleke, kretanje gojenk, njih govori, lepa razsvetljava, vse to je moralo na vsakega napraviti globok vtis. Iz vsega se mora pač spoznati, da so se naše vrle sestre mnogo trudile, a njih trud je obilno poplačan. Da bi nas kaj kmalo še s kako poučljivo predstavo razveselile!

n V Lokvi se je obhajal pretečeni advent sv. misijon. Vodila sta ga čč. gg. Kunstelj in Rakovec iz družbe Jezusove iz Ljubljane. Udeležba je bila ogromna. Čas je bil primeren, vreme ugodno, zato se je moglo ljudstvo udeleževati cerkvenih govorov in pobožnosti. In res je bila cerkev vsakokrat polna pobožnega ljudstva, ki je z zanimanjem poslušalo lepe pridige. Obhajanih je bilo nad 700, kar je za to duhovnijo res veliko. Ono nedeljo pa, ko je bil sklep sv. misijona, je morala izostati procesija s sv. R. T., ker je bil dan res prekratek. Mesto tega pa smo imeli slovesne večernice z asistenco in za-

hvalno pesmijo. Po končani pobožnosti je domači g. kaplan v kratkem nagovoru zahvalil vse, ki so kakorkoli pripomogli, da je tako uspel sv. misijon. Pohvalil je zlasti domače fante, ki so s tem, da so se dostojno in vzorno vedli ter polnoštevilno in neustrasno pristopili k sv. zakramentom, pokazali, da so verni in da se ne sramujejo svoje vere pred ljudmi. Slednjič se je zahvalil v imenu vseh Lokavcev č. gg. misijonarjema za njihovo požrtvovalnost in apostolsko delovanje. Dobri Bog bodi njima plačnik. — V Lokvi imamo že zopet novega župana. Ni še pol leta, kar smo prejšnjega dobili in sedaj imamo zopet drugega. Kaj ni to res napredno. Dosedanji župan g. Muha ml. se je odpovedal in sedaj je prevzel težko breme županovanja posestnik g. Perhave Anton. Upamo, da ga bo vstrajno nosil več kot pol leta:

Jz Jstire.

i Roparji so še vedno na delu. C. kr. orožniška postaja v Tinjanu je dovolila proti tatovom in roparjem sledeče:

1. Vsak sme v svojem dvorišču in okoli svoje hiše na malo daljavo v svoje varstvo nositi orožje brez orožnega lista.

2. Vsak naj od večera do dneva sumljive osebe, ki bi se bližale brez vzroka njegovi hiši, hlevom itd., najprej pokliče in potem, ako se ne bi poklicani dal spoznati naj ga na primeren način z orožjem zapodi.

3. Ako bi na ta način poklicani že pozikal krasti, ali že vradel, ali celo začel streljati proti hiši ali proti kateri osebi, ima vsakdo pravico v vseh slučajih braniti z orožjem svoje imetje in družino — v potrebi samoobrane tudi ubiti napadalca.

4. Po dovršeni tatvini ali ropu sme vsakdo pri iskanju vkradenega blaga nositi orožje. Tudi to še ni dosti nekaterim tatovom in roparjem!

Ko je bila navedena odredba že razglašena, so šli vsejedno trije iz Kringe zvečer krast v št. Peter v Šumi, se ve, dobro oboženi. Vodja je bil 27-letni oženjeni Šime Prenc Zuban. Srečno so se vtihotapili do nekega hleva; vrata so vrgli dol in Zuban je šel na svoje tatinsko delo. Ko je bil že pognal vse ovce iz hleva, se je pa zbudil 16-letni deček, ki je spal nad hlevom v varstvo ovac. Hitro je vzel pogumni dečko puško in je vstrelil na Zubana ter ga zadel v glavo. Ostala dva tatova sta ranjena brž pobrala in odnesla, le njegova s krvjo oblita kapa je še ostala na tleh. Ne domačini ne orožniki, ki so povsod skrbno popraševali, niso mogli priti tatu na sled. Obstreljenec se je pa moral obrniti te dni na zdravniško pomoč v puljsko bolnišnico in tu ga je prišla roka pravice.

DAROVI.

Zavodu sv. Nikolaja so v mesecu oktobru in novembru darovali sledeči dobrotniki in korporacije:

Slavec Ivan, dekan, Opčina 20 K; Pavlin Jernej, kaplan, Cerknica 15 K; Žavbi po g. I. Pire, Žuženberg 14 K. Po 10 K: Županstvo Krško; Okrajna hranilnica in posojilnica, Sežana; Sila Matija, dekan v Tomaju; Kotschewar Josipina, Krško; Kristjan Dejak, Trst; Flek Jož., prošt in dekan, Ptuj (Štajersko); Po g. Gulič, neimenovana gospa; Monsignor Jaklič Ant., voj. sup., Gradec. Čebin Marija, Alexandrija 8 K. Po 5 K: Normali Iv., župnik, Brezovica; Benetek Ant. kap., Črna (Koroško); Omers Jož., župnik, Sežana; Matičič Franc, žup., Boljunec (Istra); Dr. Flapp Joh. škof, Parenzo; Wieser Jan., prošt, Podkrnosu (Koroško); Zlobec Aug., kap., Sežana; Č. Marijina družba, Sežana; Sila Jakob, katehet, Trst; Hrast Ant., c. kr. učitelj v Trstu; Perko Pavel, kaplan, Žiri. Po 4 K: Serajnik V., St. Lips, Pischeldorf; Benigor Andre, župnik, Filipanu; Grašič Jos., Beram pri Pazini; Nptar Ant., ekspozit v Štorjah; Muha M., Lokvi; Kunšič Ivan, Srepnica (Goriško); Ratej Mir., kapl., St. Ilju p. T. Mislin (Štajersko); Rogač Ant., dekan, Hrušica; Skočir Jož., dekan, Devin (Primorsko); Sinko Franc, kapl., Šmarje pri Jelšah (Štajersko). Jenko Stefan, žup., Podg. p. II. Bistrica K 4.40. Po 3 K: Peterman, žup. na Otok M. Vörth; Velhartický Jos., župnik, Jelšane (Istra); Rozman Jurij, župnik, Kovor; Kokalj Alojzij, žup., Vrba pri Ptuj (Štajersko); Škufec L., žup., Kranjska Gora; Medved Ot., kur., Trente Soča (Goriško); Krizaj Nik., žup., Ovsice p. Podnart (Kranjsko); Krajec Ivan, Novo mesto; Hušo Mihael, kaplan, Hrušica (Istra); Kadune Franc, župnik v Krašnji; P. Metod Mišič, kapucin, Krško; Peternel Ivan, dekan, Kobarid; Barbo Mihael, župnik, Smednik; Križman Anton, duh., Trst; Zelnik Jož., župnik v Čemšeniku na Kranjskem. Jereb Matevž, žup. v pok. na Primorskem p. Kranjsko 2.60 K. Po 2 K: Brgin Marija, Trst; Čepič Franc, žup. v pok. v Kozelah; Windischgraetz knez, Bled; Dominik Rudolf, župan, Črni Vrh; Selan Johan, Mar.-Komis, Pola; Lubej Ivan, žup., Koroško Jezersko; Knaflič Jak., žup., Loče pri Beljaku; Čenažar Jak., župnik, Kostabona Koper; Orožen Emil, notar, Kamnik; Jakomčič Ant., posest., Gorica; Pop Nikola Gergo, kaplan, Omišelj; Alieš Jos., duhov., Idrija; Serajnik Iv., žup. v St. Danijelu Prev. Koroško; Blažko Alfonz, kurat, Mirnik; Kajdiž Valentin, kapl., Dobrava pri Ljubljani; Blaž Dvoršek, kapl., Slivnica pri Celju; Jenko Lj.

žup. v pok., Skaručina; Podboj Ivan, žup., Toplice (Kranjsko); Trunk Ivan, d., Beljak; Mrak Mich., župnik, Boh. Bela; Kerhne Franc, kaplan, Toplice (Kranjsko); Janžekovič Jos., žup., Sv. Lenard v Sl. gor. (Štajersko); Zupan Simon, žup., Ježica pri Ljubljani; Šalehar Ignac, žup. v pok., Novo mesto; Kepec Jan., kaplan, Selce nad Škofjo Loko. Po 1.50 K: Kunej Jos., žup., Zgornji Ponikvi, Škof. Lavant in Bartol B., žup., Spodnji Bernik poš. Cuklje. Tinger v Tomaju 1.20 K. Po 1 K: Kuralt Jan., Marine žup., Pola Veterani; Maslo Anton, učitelj, Riemanje; Repolbiski Franc, žup., Št. Vid; Kukočko Jos., žup., Kozelah Sinčevac; Santel Anton, c. k. šolski svet., Gorica; Plantarič Jos., žup., Dobrava pri Ljubljani; Močnik Franc, kapl., Sv. Tomaž pri Ormožu; Kapelan Ant., žup., Medgorje Žrelec (Koroško); Vidmar Franc, kaplan, Krško; Žagar Jos., žup., Peče pri Litiji (Kranjsko); Lenard Ivan, nadžup., Šmar. pri Slov. Gradcu; Dr. Kuhar And., c. kr. notar, Trebnje; Božja Jos., poš. oficijal, Pula; Mojišek Ant., št. Rupert p. St. Jur. juž. ž.; Presečnik Greg., žup. v Frankolovo; Baloh Ivan, kaplan, Dobropolje; Gorjenje Fr., c. mer., Železnik.

Vsem blagim dobrotnikom naj Bog obilo blagoslova in srečno novo leto! Vodstvo.

Ženska Marijina družba v Trstu.

Vsaka krščanska družina se raduje svetega Božiča in bi se ga ne radovala naša družba, ki je družina v pravem pomenu besede. To so vam udje združeni po trpkem stanu, po krvi, po krščanskem prepričanju, družina pod varstvom nebeške Matere. Naše veselje je bilo pristno krščansko. Lepo število deklet z božičnim mirom v sre, skro mne jaslice, spomnjajoče na dom, starše, mladost, in razsvetljeno in bliščeče božično drevo. Prvi praznik nam je voditelj obrazložil pomen jaslic in božičnega drevesa. Deklamovale so se tudi svetonočnice Silvina Sardenko. Drugi praznik pa je vprizorila družbenica Terezija Princ svojo v 4 kratkih dejanjih sestavljeno igro „Gozdarjevo hčer“. S svojim srčnim nastopom je žela mnogo smeha in občudovanja. Ob koncu je razsodil žreb 160 različnih božičnih darov. Da so prišle oba praznika na vrsto tudi lepe božične pesmi, je samo ob sebi umevno. Tako lepih božičnih večerov Bog nam daj mnogo!

Na novo leto in nedeljo potem igrali sta se na našem odru igri „Sirotica“ in „Božič-pastarc“. V prvi igri smo sočustvovali s sirotico, ki živi žalostne dni pri svoji trdosrčni hinavski teti in njenih slabo vzgojenih hčerah, ki pa najde ob svetem večeru usmiljeno krščansko družino. V drugi igri smo občudovale naše igralke, kako so nam, pristno židovsko opravljene, predočevale pastirsko ljudstvo betlehemske planjav, njegovo mišljenje in teženje. Nad vse pa smo se divili krasnemu betlehemschemu hlevcu. Marija in Jožef z božjim detetom, angeljci, pastirice in milo petje — nekako tako je moralo biti v oni sveti noči. Skrivnost svetonočna razsvetljuje, ogrevaj, tolaži nas v življenju!

KOLEDARČEK:

Prosinec—Januar:
9. Sobota: Julijan in Basilisa, muč.; Nikosava. — Zgod. kol.: + Napoleon III. leta 1873; + Viktor Emanuel I., 1878.
10. Nedelja: I. po razglasenju Gospodovem (12-letni Jezus v templju Luk. 2.) Pavel pušč.
11. Ponedeljek: Higin, p.
12. Torek: Arkadij muč.
13. Sreda: Veronika, dev.; Bogomir. — Zgod. kol.: + tršaški škof in ustanovitelj konvikta Jurij Dobrila I. 1882.
14. Četrtek: Hilarij, škof. (Zadnji krajec ob 7:17 zvečer).
15. Petek: Pavel, pušč. — Zgod. koledar: Češka - kraljevina I. 1188.
16. Sobota: Marcel, papež. — Zgod. kol.: + Andrej Einspieler soustanovitelj družbe sv. Mo. horja in prubiditelj koroških Slovencev leta 1888: Začetek 7-letne vojske I. 1756.
Vreme ne bo nič kaj prida. Napovedujeta se sneg in dež.

Listnica upravnistva.

Dotične p. n. gospode, ki so l. številko „Zarje“ prejeli na ogled, uljudno prosimo naj bi nam v kratkem javili ali ostanejo naročniki. V slučaju da ne, prosimo list vrniti. Gotovo nas pa bojo veliko bolj razveselili ako, mesto lista pošljejo 6 kron kot naročnino. — One, ki pošiljajo denar bodisi po položnici ali nakaznici, prosimo naj vedno navedejo so li star ali nov naročnik in za kateri čas plačajo. Zadržuje na odrezku nakaznice navesti ali je poslan denar še za zaostalo plačilo 1908, (nekateri namreč še dolgu-

jejo!) ali za 1908 in ali za pol ali celo leto. Naj se tudi ne pozabi natančno napisati ime, kraj in pošta. Za vse natančne podatke bo upravnistvo zelo hvaležno, ker mu je s tem precej dela prikrajšenega.

Kupite čevlje

pri poštenem slovenskem čevljarskem mojstru

Josipu Stantič

TRST — ulica Rosario št. 2 — TRST

(pri cerkvi sv. Petra v starem mestu.)

Ta mojster vam postreže po domače, z najboljimi čevlji in po nizki ceni.

ZALOGA
likerja v sodčkih in butilkah
JAKOB PERHAYC
TRST — Via delle Acque — TRST
Veliki izbor vsakovrstnih najfinejših in starih vin v butilkah.
Postrežba točna. — Cene zmerno. — Se priporoča svojim rojakom za naročbe bodisi na debelo ali na drobno za razne slavnosti, poroke, krste, družinska pogođenja itd. — Za poletni čas se priporoča malinovec in tamarindo.

Odda se lepa mesečna soba v ulici Solitario 13 III. vrata 14.

LJUDSKA POSOJILNICA IN HRANILNICA

za tržaško občino pri Sv. Ivanu pri Trstu.

Podurad v Trstu, ulica delle Poste 9. Telefon 2110

Sprejema hranilne vloge tudi od neudov in jih obrestuje po

4 1/2 %

Davke plača hranilnica sama. Za varnost vlog jamčijo udje

(350) z vsem svojim premoženjem v znesku približno tri milijone kron.

Za večje vloge se tudi dajo višje obresti po ustnem pogovoru s stranko. — Hranilnica in posojilnica je pod nadzorstvom svetoivanske duhovščine. — Vsak krščansko misleč Slovenec naj vlaga svoj denar le pri Ljudski hranilnici in posojilnici pri sv. Ivanu pri Trstu.

Novo pogrebno podjetje

Pisarna in prodajalna Via Vincenzo Bellini št. 13.

Telefon 14-02. (poleg cerkve sv. Antona Novega) Telefon 14-02

Zaloga oprave ulica Massimo D'Azeglio št. 18

Prireja pogrebe od najprostejše do najelegantnejše vrste v odprtih, kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.

Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrliča, kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene rokave, čevlje, vence in umetnih cvetlic, kovine, porcelana in perl.

Bogata zaloga: Voščene sveče.

Cene nizke, da se ni bati konkurence.

Za slučaj potrebe se uljudno priporočajo: HENRIK STIBEL in drug.

Prodajalna KATOLIŠKEGA TISKOVNEGA DRUŠTVA

-- v TRSTU, ulica delle Poste šte. 9. --

Ima na razpolago razne molitvenike v slovenskem, nemškem in laškem jeziku, podobe male za darilo in velike za okvir, svetinje, rožne vence, kipe in križe raznih velikosti in cen iz kovine in lesene, različni papir pismeni in pisarniški, razni ovitki, šolski zvezki, vse pisarniške potrebščine, trgovske knjige, notici i. t. d., i. t. d.

:: Častito duhovščino opozarjamo posebno ::

na našo zalogo voščeneh sveč prav po tovarniški ceni in sicer: pristno voščene kg á K 5.—, I. vrste „Il Santo di Padova“ kg á K 4.40, II. vrste kg á K. 2.40, okinčane sveče kg á K 3.40, ekonomične sveče kg á K 1.40. Odpadki sveč se sprejemajo in plačujejo po kakovosti. V zalogi je kadilo (virh) á kg K 1.20, 2.—, 2.40 ter oglje za kadilnice á kg K 2.—. Stekla za večno luč, stenji za večno luč, [vrvice za prižiganje na kilo, ali v zavitkih, prižigalniki (kajfeži) povoskano platno za altare, tiskovine za č. župne urade dobito istotam.

Sprejemajo se knjigoveška dela po zmerni ceni. Preskrbi se okvirje za razne slike. Razpolagamo z vzorci. Slike: Prešerna, Gregorčiča, Vodnika in Slomška v lepem okvirju á K 7.60. Podoba papeža Pija X v pozlačenem okvirju za K 20.—. Sveče za domačo rabo á 3, 4, 5 in 6 v zavoju ter svečice zvitihi in za božičnice so vedno v zalogi. — Preskrbimo ovitke z poljubnim naslovom.

Obilno obiska in naročil prosi

„Katoliško tiskovno društvo“ v Trstu.

Dobava cerkvenih oblačil in cerkvenih potrebščin vsake vrste.